

«Καθ' οδόν προς την προσβασιμότητα...»

του **Andrea Campagna**, τεχνικού &
επιστημονικού συντονιστή του έργου
FutureMed

Project n° 2S-MED11-29

**Project co-funded by the
European Regional Development Fund (ERDF)**

Ένα χρόνο από την έναρξή του, το τριετές στρατηγικό έργο FUTUREMED που υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος διακρατικής συνεργασίας MED, συνεχίζει την πορεία του με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Μεσογειακών λιμένων μέσα από την αξιοποίηση τεχνολογικών και διαδικαστικών καινοτομιών και την διασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης των μεταφορών στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου. Το έργο επικεντρώνεται σε τρεις τομείς του στρατηγικού προγράμματος MED, τις επιβατικές, τουριστικές και εμπορευματικές μεταφορές, στοχεύοντας στον περιορισμό των παραγόντων που αποτελούν τροχοπέδη στην προσβασιμότητα των λιμένων, στη βελτίωση της συνδεσιμότητας αυτών με την ενδοχώρα και στην ενίσχυση της ελκυστικότητας των Μεσογειακών λιμένων.

Με το 70% του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου να πραγματοποιείται δια θαλάσσης, και το 1/3 αυτού να διακινείται μέσω της Μεσογειακής λεκάνης, τα λιμάνια και οι τερματικοί σταθμοί της Μεσογείου αποτελούν «κόμβους» στρατηγικής σημασίας και για τις Μεσογειακές χώρες και για την ίδια την Ε.Ε. Προς αυτή την κατεύθυνση, σημαντική πρόκληση για την προσέλκυση πρόσθετων ροών στα Μεσογειακά λιμάνια αποτελεί η μείωση του χρόνου διέλευσης των φορτίων και ειδικότερα η βελτίωση της προσβασιμότητας προς την ενδοχώρα. Παράλληλα με τις εμπορευματικές μεταφορές, εξίσου σημαντική πρόκληση αποτελεί ο τομέας των επιβατικών μεταφορών και της κρουαζιέρας, μέσω της μείωσης του χρόνου διέλευσης και της παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης κινητικότητας (infomobility services), καθιστώντας τη μετακίνηση των επιβατών ευκολότερη και περισσότερη οικονομική.

Στο πλαίσιο του στόχου ανάδειξης της ανταγωνιστικότητας των Μεσογειακών Λιμένων, διοργανώθηκε το Πρώτο Διεθνές Συνέδριο των έργων FUTUREMED και MEDNET του Στρατηγικού Προγράμματος MED με την υποστήριξη της Κοινής Τεχνικής Γραμματείας του προγράμματος MED (JTS MED) με θέμα «WHAT FUTURE FOR THE MEDITERRANEAN PORT SYSTEMS: TRENDS, CHALLENGES AND OPPORTUNITIES», στις 10 Μαΐου 2013 στην Civitavecchia (Ρώμη, Ιταλία). Οι συμμετέχοντες, πέρα από την παρουσίαση των δύο στρατηγικών έργων, είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν και να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες σε

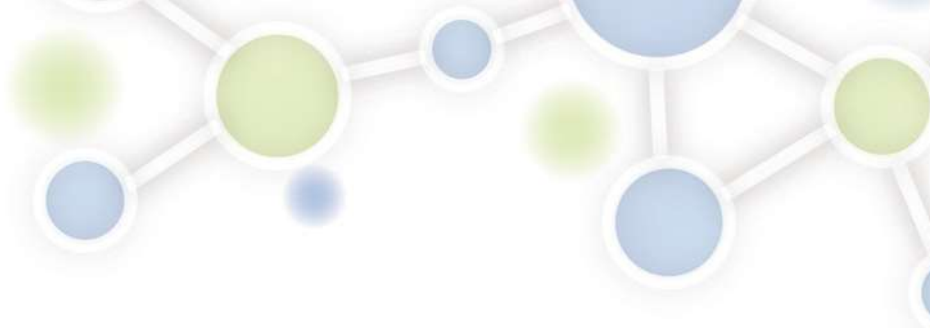
πληθώρα θεμάτων σχετικά με το μέλλον των μεταφορών στη Μεσόγειο., ξεκινώντας από την ανάλυση των διαβλεπόμενων τάσεων και την επισήμανση των αντίστοιχων προκλήσεων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στα θέματα των τελωνειακών διαδικασιών, της διασυνοριακής συνεργασίας και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Μεσογείου στον κλάδο των μεταφορών.

Το θέμα το τελωνειακών διαδικασιών αποτελεί ένα σύνθετο ζήτημα, καθώς από τη μία υπάρχει η ανάγκη για γρήγορη διέλευση και από την άλλη η διαδικασία του ελέγχου που απαιτεί χρόνο. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και η προστασία τόσο των αγαθών όσο και των επιβατών. Ωστόσο για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ενίσχυση του εμπορίου, η αναγκαιότητα για ελαχιστοποίηση των χρόνων απόκρισης και γρήγορης διαμετακόμισης, είναι θεμελιώδης. Θα πρέπει επομένως να βρεθεί μία ισορροπία, ακόμη και μέσα στο υφιστάμενο περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από τον κατακερματισμό των αρμοδιοτήτων, διαδικασιών και εγγράφων. Σε Κοινοτικό επίπεδο, έχει γίνει σημαντική δουλειά για να φτάσουμε στα e-Customs, (μία πλήρως ηλεκτρονική προσέγγιση για τη διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών) και στα τελωνειακά πληροφοριακά συστήματα Single Window (διευκολύνοντας την επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών και επιχειρήσεων που εμπλέκονται στις τελωνειακές διαδικασίες). Τα αντίστοιχα συστήματα και εφαρμογές υπάρχουν ήδη διαθέσιμα σχεδόν σε όλη την Ευρώπη. Το μέλλον βρίσκεται στην ενοποίηση των e-Customs , SafeSeaNet και των Port Community Systems, σε ένα είδος ευρύτερου θαλασσιού Single Window , όπως άλλωστε ορίζει και η Κοινοτική Οδηγία 2010/65/ΕΕ. Με αυτό τον τρόπο αναμένεται ότι θα αυξηθεί σημαντικά η αποδοτικότητα των λιμένων και, κατά συνέπεια, η προσβασιμότητα μέσω αυτών προς την ενδοχώρα, καθώς και οι σχετικές εμπορικές ροές.

Σε αυτό το πλαίσιο, τα λιμενικά συστήματα πρέπει να εναρμονιστούν με τις σύγχρονες τάσεις και καινοτομίες. Σύμφωνα με αναλύσεις της ΕΕ, ο τομέας των θαλασσιών μεταφορών και οι παρεμφερείς με αυτόν τομείς εξακολουθούν να εμφανίζουν μια σημαντική δυναμική, διαμορφώνοντας συνθήκες για μεγαλύτερη ανάπτυξη και απασχόληση.

Τα λιμάνια εξασφαλίζουν την εδαφική συνοχή και συνέχεια στην Κοινότητα, εξυπηρετώντας την θαλάσσια κυκλοφορία σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, συνδέοντας παράλληλα τα νησιά με την ενδοχώρα. Ουσιαστικά παίζουν το ρόλο των μεταφορικών κόμβων, προωθώντας τη χρήση των διατροφικών μεταφορών, και συνδυάζοντας όπου είναι εφικτό τις θαλάσσιες μεταφορές μικρών αποστάσεων με το σιδηρόδρομο και τις εσωτερικές πλωτές συνδέσεις, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η οδική συμφόρηση και η σπατάλη ενέργειας. Οι προκλήσεις για τα λιμάνια είναι πολλές και διάφορες. Ο κρίσιμός τους ρόλος ως διατροφικών κόμβων απαιτεί καινοτόμους και αποτελεσματικούς τρόπους σύνδεσης των ροών από διαφορετικά μέσα και χρήση των κατάλληλων εργαλείων διοίκησης προκειμένου να αυξηθεί περαιτέρω η ελκυστικότητά τους. Επιπλέον, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην οικονομική ανάκαμψη και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων στην παγκόσμια αγορά, δημιουργώντας ταυτόχρονα σημαντική προστιθέμενη αξία και νέες θέσεις απασχόλησης σε όλες τις παράκτιες περιοχές της ΕΕ. Τα λιμάνια έχουν ένα πολύ σημαντικό επίσης ρόλο να διαδραματίσουν στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (TEN-T), ενισχύοντας τις συνδυασμένες μεταφορές και τη διατροφικότητα. Για όλους τους παραπάνω λόγους η πολιτική συνοχής θα συνεχίσει να στηρίζει τις επιλεκτικά επενδύσεις σε λιμάνια, στο πλαίσιο μιας ενιαίας προσέγγισης.

Τα λιμάνια θα πρέπει να προάγουν την καινοτομία μέσα από την αποδοτική και αποτελεσματική ανάπτυξη και χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ICT), τόσο όσον αφορά τη διαχείριση των λειτουργιών μέσα στους ίδιους τους λιμένες, όσο και τη συνδεσιμότητα τους με παρόχους μεταφορικών υπηρεσιών (ιδιαίτερα μικρομεσαίων μεταφορικών επιχειρήσεων) στην ενδοχώρα τους. Η χρήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) είναι κοινά αποδεκτή ως σημαντική προϋπόθεση για την επίτευξη αποδοτικών μεταφορών και ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την ενσωμάτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SMEs) στις παγκόσμιες και διεθνείς αλυσίδες μεταφορών. Ταυτόχρονα όμως, η έλλειψη τεχνογνωσίας και ο

κίνδυνος απαξίωσης των τεχνολογικών επενδύσεων, επιδρούν αρνητικά στη διάδοση των ΤΠΕ στον τομέα των μεταφορών. Η επίτευξη διαλειτουργικότητας μεταξύ των διαφόρων τεχνολογικών λύσεων θα μπορούσε να ενισχύσει τις επενδύσεις σε ΤΠΕ από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Το έργο FUTUREMED λαμβάνει υπόψη του όλες τις παραπάνω προκλήσεις και τις ενσωματώνει στις δραστηριότητές του, τα πρώτα αποτελέσματα των οποίων αναμένονται μέσα στους επόμενους μήνες. Για την εξασφάλιση της ρεαλιστικότητας των αποτελεσμάτων του και την διάχυσή τους, το έργο FUTUREMED έχει ενσωματώσει στη λειτουργία του ομάδες εμπλεκόμενων φορέων (stakeholder platforms). Οι ομάδες αυτές λειτουργούν καθοδηγητικά, και πρόκειται να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη του Παρατηρητηρίου του έργου, που θα συνεχίσει να λειτουργεί και μετά την λήξη του.

Κάποια από τα πρώτα αποτελέσματα πρόκειται να παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Διεθνούς Συνεδρίου του έργου, το οποίο θα διεξαχθεί το Μάρτιο του 2014, στη Βαλένθια της Ισπανίας.

Το ταξίδι προς την ενίσχυση της προσβασιμότητας στην περιοχή της Μεσογείου συνεχίζεται.

Μείνετε συντονισμένοι!

